

Szerkesztői Iroda

és

kiadóhivatal:

Cirner és Lingner
Főter 38 szám alatt,
hova ugy a lapszelle-
mi részlet illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és hirde-
tesek bérmentesen
küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik
minden vasárnap.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hord-
va vagy vidékre pos-
tán küldve

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 " — "

Negyedévre . . . 1 " — "

Hirdetések díja:

□ ezetiméterenként

3 kr. Kereskedők és

gyárosok külön ár-

kedvezményben rés-

zesülnek. Bélyegdíj

30 kr.

Nyilváltór sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

a

„KÖZÉRDEK“

XV. évfolyamára.

A „Közérdek“ politikai lappá alakul át. Eddigi működésünkben vármegyénk társadalmi és közgazdasági érdekeit szolgáltuk, most kötelességünknek ismerjük ezek mellett a politikai közélet hullámzását is gondos figyelemmel kíséreni s tért nyitni a szabadelvű politikai, valódi haladást képviselő eszméknek is.

Azt akarjuk, hogy vármegyénk hazafias politikai közvéleménye szabadon nyilvánulhasson a „Közérdek“ útján oly időben is, midőn a vármegyeház gyűlésterme zárva lévén, nem emelhetünk szót a nyilvánosság előtt az országos fontosságú, minket is közelebbről érintő kérdésekben. Azt akarjuk, hogy vármegyénk közönségének politikai nézetei ne csak képviselőválasztások idején nyerjenek kifejezést, hanem minden oly esetben, midőn megfontolt nézetet nyilvánítani és színt vallani hazánk iránti kötelesség, mert veszedelmesnek tartunk minden áttatást s károsnak minden félreértést.

Mint a józan, szabadelvű politikai irány hívei, törekedni fogunk ezeket terjeszteni, és ezen irány vezetőit és képviselőit hazánk közjává szolgáló munkásságukban csekély erőnkhez képest támogatni.

Küzdeni fogunk minden oly nemzeti-ségi és szociális politikai törekvés ellen, melyeket veszélyeseknek tartunk Magyarország békés fejlődésére s melyek az általunk híven szolgált egyetértésnek kárára válnának. Éber figyelemmel kísérjük vármegyénk, városaink és községeink közéletét, közigazgatását, közgazdasági fejlődését, és mert a tudományos és szépirodalom haladásának, a művészet bámulatos föllendülésének hatását művelődésünk nemesítésére nélkülözhetetlennek ismerjük, kötelességünknek tartjuk esetről-esetrel ezekről is beszámolni.

Hogy ezen feladatunknak megfelelhessünk, állandó munkatársakról gondoskodtunk, kikhez külmunkatársaink és levelezőink esatlakozva, reméljük, hogy olvasó közönségünk pártolását teljes mérvben ki fogjuk érdemelni. Dr. Ebergényi Sándor, Horváth Miklós, Kumlik Emil, Lázár István, Székelyhidví Viktor, dr. Werner Gyula biztosítottak eddig állandó munkásságukról; Albert Iván, dr. Bikfalvy Károly, Biró Dezső, Borsay Samu, Gáspár János, br. Kemény Endre, Kis Pál, Len-

gyel György, Makkai Domokos, dr. Nagy Károly, Szabó Jenő, Szabó Gyula, Szalánczy Jenő, Szilágyi Farkas, dr. Varró László, dr. Winkler Albert kiváló tollából időnként nyerünk érdekes közleményeket, s reméljük, hogy még többen fognak hozzánk esatlakozni azon jeles írói teltségek közül, kiknek megnyerésére lépéseket tettünk.

A „Közérdek“ hetenként kétszer — csütörtökön és vasárnap reggel fog megjelenni a mostani terjedelemmel,

Az előfizetések a „Közérdek kiadóhivatalához“ küldendők.

Hazafias közönségünket kérjük, hogy minket törekvésünkben támogatni szíveskedjék.

Nagy-Enyed, 1895. december hó.

A „Közérdek“ szerkesztősege:

Dr. Magyarai Károly. Török Bertalan.

A „Közérdek“ előfizetési ára 1896-ik évre.

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . . . 3 " — "
Negyedévre . . . . . 1 " 50 "

A „Közérdek“ kiadóhivatala.

TÁRCZA.

Spohr hegedűművész korából.

Derült nap délutánján egy 16 éves ifju ült le egy terebelyes cserfa árnyába, hogy ott részint kipihenhesse uti fáradalmait, részint pedig, hogy kiuzó éhét csillapíthassa sovány eledele elköltésével.

Hetekkel azelőtt lépett könnyelt szemekkel s keserűséggel szívében a lüneburgi pusztán átvezető vándorutjára. Minél inkább fogyott készpénze, annál inkább nőtt gondja; ennek daczára nem csökkent bátorsága, hisz vele volt hű kísérője, sorsadta örömben s bánatban osztozója: forrón szeretett hegedűje.

Ezzel ment ki a nagy világba, hogy magát tovább képezze s szerencsáját megállapítsa.

De minden reménye meghiusult, midőn a művészekkel bővelkedő Hamburg városában megkezdte működését. Várakozásában keserűen csalódva, kétségbeesve készült vissz térni. Elhagyottként vándorolt a lüneburgi pusztaságon át, szakadatlanul gondoskodva a módon, melylyel céljához juthatni óhajtott.

Ez út vezette őt a cserfa jótékony árnyékaiba.

Ekkor mentő-angyalként sejtelmé támadt.

Eszébe jutott a zenekedvelő braunschweigi hercege, ki maga is hegedűjátékos s ki bizonyára ennél fogva a legerősebb támaszt fogja nyújtani egy a zeneművészet után törekvő fiatal zenésznek.

— El hozzá! — kiáltá az ifju — csak egyszer hallgasson meg téged játszani: szerencséd meg van alapítva.

S mint a vidám napsugár a sűrű ködöt eloszlatja s az árnyéket száműzi, ugy oszlatta s űzte el a szerencsés ötlet az ifju szomorú hangulatát.

A legmegelégedettebb hangulatban tette meg utját vissza Braunschweigba, hol egy szerény fogadóba szállt.

— Tollat, papirost elő! — Rövid idő alatt meg volt a kérvény, melyet egy várakozásteljes nap után a magas urnak átadandó volt.

Megujult pompában ragyogott a nap s harmatos reggel volt, midőn az ifju művész vidáman, reményelt kelbellel ment keresztül a városon kívül fekvő kerteken s réteken, élvezettel hallgatva a madarak énekét.

A folyón át meglátta már a napsugarakkal bearanyozott uri kastélyt, melynek falain belül még nem látszott ebrén lenni senki sem.

— Vajon mi eredménye lesz lépésemmek?! — gondolkodék az ifju — s mielőtt gondolatát folytathatta volna, lépteket hallott: körülnézve, pillantása csakhamar egy egyszerű öltözötű férfiura esett, ki eléje érkezvén, őt azonnal meg is szólította:

— Ki vagy?

Az ifju az arcába nézett a kérdezőnek s nem kevéssé volt meglepetve, midőn a korai sétálóban magát a herceget ismeré fel.

— Fenséges ur! nevem Spohr Lajos.

— Honnan jösz?

— Hamburgból.

— Hová megy?

— Fenségedhez egy alázatos kéréssel — mondá s átnyújtá a hercegnék a kérvényt.

— Micsoda atyád?

— Atyám orvos.

— Mit tanultál?

— Hegedülni tanultam; gyermekkorom óta óhajom magamat a zenének szentelni; szülőim szerették a zenét s sokat foglalkoztak azzal, én pedig órákig elhallgattam s igen gyakran könyekig hatott meg. Mikor

A vármegyei tisztújítás.

Az év utolsó napjaiban országsszerte föllendült a vármegyei élet, a közgyűlési termek többé-kevésbé zajos tisztújítások színhelyei lettek. A törvényrendeletének vármegyénk is engedelmessékedett s hat évre új tisztviselői kart választott, kevés kivétellel a régi kipróbált erőket állítva a megyei közigazgatás élére.

A bizalom, mely az egyhangú választásban nyilvánult s mely részben a múltban tanúsított működés elismeréséül szolgált, főképpen mégis a jövőben teendő szolgálatokra, a jövő fejlődésének alapjául szolgáló munkásságra irányul. Vármegyénk közönsége bizonyára a jóakaró kritikus figyelmével vizsgálja tisztviselőink tevékenységét, s habár a végeredményeket, amint másképpen alig lehet, az egész tisztviselői karnak tudja be, mégis nem teheti, hogy az egyes tisztviselők képességét, buzgalmit, a közügyek iránti kiváló érzékét és a nehezebb helyzetben tanúsított éberségét és tapintatát ne mérlegelje. Éppen mint egy zenekarban a zenészek és a hangszerek kellő elhelyezése képes megtelegelemleni az előadandó symfonia értékét és fejezi ki méltóan a szerző eszményeit, így a közigazgatás terén is az erők és képességek helyes beosztása míg egyrészt kifejezésre juttatja az egyéni képességeket teljes mérvben, másrészt a helyén alkalmazott erő a közigazgatás gyors, pontos és lelkiismeretes menetét segíti elő. E helyes felfogásnak tulajdoníthatjuk, hogy a lefolyt tisztújító közgyűlésen a vármegye közönsége míg a kipróbált megyei központi tisztviselőkarban változtatásokat nem tett, a kültisztviselői karban a főszolgabírák körében annyiban személyi változásokat eszközölt.

egy alkalommal egy ügyes hegedűjátékot hallottam, örült szívem s tisztelesen éreztem a vágyat: hegedűművésznék lenni: Szülőimet addig kértem, hogy taníttassanak, míg kéréssemnek eleget tettek. Gyakoroltam azután magamat éjjel-nappal s midőn apám felszólított, hogy válasszak életpályát, keblemhez szoritottam a hegedűt s mondtam: Ehhez maradok örökké hű! Erre elküldött Braunschweigba, hol M a u c o u r t tanítványa lettem.

Egy körut, melyet innen Hamburgba tettem, minden jó eredmény nélkül volt, miért is onnan visszajöttem ide, hogy fenségedet arra kérjem, hogy engem egy elsőrendű mester által taníttasson ki.

A herceg élénk részvétellel volt az ifju iránt, aki oly nyíltszívűséggel mondta el életsorsát, s mindjobban megtetszett neki. A legszívélyesebb hangon hívta meg kastélyába másnapra, hol tudtára adandja, mi határozottatott fölötte.

Az ifju művész haziasietett, hogy magát a holnap fontos napra előkészítse. Majd ruháját keféltette meg, majd hegedűjét vette elő, hogy abból a legcsodásabb hangokat, a legédesebb dallamokat csalja ki.

amennyiben egyik-másik főszolgabíró a képességeinek, tehetségeinek megfelelő járásba osztotta be, hogy ily módon a kifogástalan munkás és tapintatos járási főnökök mindegyikének megfelelő tere nyíljon képességeinek érvényesítésére és vármegyénk közigazgatásának minden téren és minden tekintetben való kellő előmozdítására.

Mi részünkről örömmel és megnyugvással vesszük tudomásul a vármegye közönségének ezen határozatát, mert erős a hitünk, hogy most már a helyesen elosztott és kellő helyen alkalmazott kiváló erők összműködése alapján a közigazgatás megyénk területén a követelményeknek teljesen megfelelő.

Őszintén üdvözljük tehát az új tisztikart szolgálatba lépése napján és őszintén kívánjuk, hogy a multhoz híven köteleességét jövőre is vármegyénk érdekében lelkiismeretesen teljesítse, és hogy ezt elérhesse, erőt és kitartást kívánunk nehéz, de hazafias munkájukban.

Vármegyénk tisztújító közgyűlése.

1895. december 28.

Szőke, sáros karácsony után, mintegy ünnepi folytatásképpen, bevonultak vármegyénk karai és rendjei, hogy eljenek alkotmányos jogaikkal. Ki tudja, talán utoljára, amint a fővárosi lapok zengik! Igaz ugyan, hogy hat évvel ezelőtt szintén ez volt a nóta s erősen hullatta egyik-másik bús hazafi sárguló leveleket a vármegye ven fájáról, de hát biz azért vidáman és frissen virultunk tovább. Sohse lehet hinni egész bizonyossággal a prófétiáknak s még megérhetünk, ha Istennek is úgy tetszik, még egy vidámabb restorációt is.

Egyébiránt e pillanatban ki törődik a jövővel?! Lám itt van a bányavidék, magával hozza Gyuczit, annyi választás és hatalmas vigasság híres muzsikusat; berobogtak a Martinuzzi kastély tájáról, a régi feje-

A következő napon a herceg komornyikja előtt állt.

— Kicsoda maga? — kérde az ifjutól, urasági szolgáknál szokásos hányí-veti hangon.

— Én nem vagyok maga — felelé Spohr. — A herceg ide rendelt engem, s maga jelentsem be, még pedig azonnal!

Eme kissé nagy hangon folytatott párbeszéd alkalmasint behatolt a herceg szobájába, mert erre nyomban az előszobába lépett a herceg.

Mikor meglátta az ifjut, behívta dolgozó szobájába s itt közölte vele óhaját, hogy a hercegnőnél adandó hangversenyen szeretné játékát hallani.

— Kíván még valamit?

— Fenséges ur! — komornyikja ugy szólit engem: maga, ezt komolyan meg kell neki tiltani.

A herceg nevetett s megígérte, hogy a bajon segíteni fog.

Ragyogó arczaal sietett haza. — Hisz majd hegedűlök én nektek, hogy szemetek, szátok eláll! — gondola — s hegedűje után nyult.

A hangverseny ideje meg lett határozva. Az estély megkezdődött.

Hegedűjének hangja szívhez szólt. Minden

delmi városból, a Hegyalja borág koszoruzta vidékéről, a Maros, Küküllő és Szekás mentéről az alkotmányos élet mindazon daliái, kik büszkén verhetik mellüket, mert érzik, hogy részük van e vármegye közéletének megeremtésében, közszellemének fejlesztésében s jövőjének biztosításában.

Magyarország czimerével ékes nemzeti zászlót lobogtat a hajnali szellő a vármegye-házán. A régi egyszerű közgyűlésterem gyorsan megtelik, majdnem zsufolásig. Feláll az alispán, hogy megkezdődjék a gyűlés: küldöttséget meneszt a főispán után. Kevés vártatva, zugó eljenzés között jön Zeyk Dániel főispán, elfoglalja helyét és szólani kezd. A törvényre hivatkozik s a 10 nap előtti közgyűlés határozatára, mely szerint ma nagy tisztújítás leszen. Mire aztán felállott Csató János királyi tanácsos alispán és szépen elbucszatva magát és tisztviselőtársait, a közgyűlés eljenzése között bejelenti lemondásukat. Felállott azonban gróf Bethlen Sándor s kiemelve a bucsuzó alispán és tisztviselői kar érdemeit, elismerés kifejezést indítványozza, mit eljenzés között jegyzőkönyvileg örökít meg a közgyűlés.

A vármegye alispánja ezután a vármegye pecsétjét a főispán kezeihez letevé, tisztársai kíséretében visszavonul, mire a főispán a tisztújító szék tartamára dr. Jeney Eleket tiszti ügyésznek, dr. Garda Kálmánt jegyzőnek helyettesítvén, a kijelölő bizottságba Kemény Géza, Szalánczy Lőrincz és dr. Hosszu László megyebizottsági tagokat meghíván, a közgyűlés pedig ugyancsak e bizottságba gróf Bethlen Sándor, Medgyes Bálint, dr. Mohay Sándort választván meg, a főispán a közgyűlést rövid időre felfüggeszti és a képviselő bizottsággal a jelölések megtételére visszavonul. Felőrai tanácskozás után a kijelölő bizottság munkalkodását bevégezvén, a visszatérő főispán a gyűlést újra megnyitja és előterjeszti a kijelölő bizottság kandidáczióját.

A közgyűlés dörgő eljenzés között választja meg ezután tisztviselőit. Egyhangulag megválasztatik alispánnak Csató János, főjegyzőnek Török Bertalan, aljegyzőnek Gáspár János, Varró László dr., tiszti ügyésznek Müller Mihály, árvaszéki elnöknek Tóth Miklós,

hangja majd ujjongott, majd könyekig megható volt. Minden érzését hurjaiba öntötte: hegedűje beszélt.

A fiatal udvari zenész ennek folytán a legjelesebb mesterek tanítványa lett; áttanulta Eck nehéz iskoláját s becsvágya nem hagyta nyugodni addig, míg el nem érte a legmagasabb fokot a művészetben, megmutatandó a jó hercegnek, hogy kegyének napja nem sugárzott méltatlanra.

Igy lett Spohr nagy mestere hegedűjének s legnagyobb mestere nagy tanítványainak; s lett híressé azon művészete által, hogy a szerző gondolatját megértve, annak szellemében játszott s a tűz, gyöngédség s az érzés mélysége által, mely játékát jellemezte, egész Európát elbűvölte. Sohasem esengett a nagyok kegye után, kik őt kitüntetéssel halmozták el; ellenkezőleg, méltóságának, értékének teljes tudatában nemes önérettel, férfias komolysággal szállt szembe, a császárok és fejedelmek valózó szeszélyeivel, magáról azonban megfélelkezve, hol azt a művészet érdeke kívánta.

Szóval, egy igazi nagy művész lett belőle, kinek hátrahagyott művei ma is remekei a hegedűtechnikai irodalomnak.

Németből:

Ságh József.

árvaszéki ülnököknek Saska Sándor, Veres Miklós, pénztárnoknak Koncz Albert, ellenőrnek Benedek Gábor; főszolgabíráknak: Alvinczre Pongrácz Géza, Balászfalvára Simonffy Alajos, Magyar-Igenbe Csuka Domokos, Maros-Újvárra Imreh Károly, Nagy-Enyedre Szász József, Verespatakra Damó Vilmos, Kisenyedre Chirila István, szolgabíráká: br. Bánffy Kazimir, Ikrich Arnold, Jovián Miklós, Bőjthe Kálmán, Incze Antal, Szalánczy Jenő, Szabó Lajos és Imreh József. Az újonnan megválasztott tisztikar nevében Csató János alispán mond köszönetet a megyebizottságnak és kiemeli, hogy mint a múltban, úgy a jövőben is a tisztikarnak legfőbb kötelessége leendő a megye érdekeit hiven és lelkiismeretesen szolgálni. Az alispán beköszöntője után Török Bertalan főjegyző lendületes szavakban adott kifejezést a maga és tisztársai nevében az ismételt és osztatlanul nyilatkozó közbizalomért, egyben a vármegye főispánját felkéri, miszerint a tisztikar iránt eddig is tanúsított bizalmát és támogatását jövőre is tartsa meg és igéri a maga és tisztársai nevében, hogy a haza és vármegye közjavára legjobb erejük és tehetségük szerint fognak szolgálni.

Impozáns képet nyújtott a megválasztott tisztviselőkar eskületétele, de szép és lélekemelő volt látni azon általános érdeklődést is, melylyel vármegyék közönsége a megye dolgai iránt viseltetik; ott láttuk a megyebizottsági tagok majdnem mindenikét és azt hisszük, hogy midőn a főispán éltetése mellett a közgyűlés véget ért, minden hazafiásan gondolkodó azon benyomással távozott a megyeházáról, hogy míg a megye közönsége oly érdeklődéssel kíséri a megye ügyeit, mint jelenleg, addig Alsófehérvármegye élni és virágozni fog.

A társadalmi kérdés.

Az egész világot mozgató és nyugtalanító társadalmi kérdés a mi kapuinkat is döngeti és nálunk is megoldást követel. Nem is szabad megoldatlanul hagyni, mert nem szabad megengedni, hogy a vagyonos és a gyöngyöntalan osztály egymással szemben hadilábon álljon. Igyekezni kell létesíteni azt, mit társadalmi békének szoktak nevezni. Ez a társadalmi béke lényegesen különbözik attól a békétől, melyet a paczifikáló hadseregek vagy rendőri intézkedések létesítenek. A társadalmi béke, melyre törekedni kell, jelenti a polgárok egyetértését, jelenti, hogy a polgárok egymás közt békésen igyekezzenek elintézni ellentétes érdekeiket, az u. n. munkabér-harcot.

A társadalmi békének első és tulajdonképpeni alap-feltétele, hogy a különböző érdekosztályhoz tartozók tiszteljék és becsülik egymásban az embert. A munkaadó ne higgye, ne képzelje, hogy ő valami magasabb lény, kinek a munkás alárendeltje, hanem fel kell emelkednie arra az álláspontra, hogy a munkás vele egyenrangú és egyenjogú ember és bánják azzal mint emberrel, mint vele szerződött féllal, kivel szemben megkövetelheti, hogy mindenben teljesítse szerződéses kötelezettségét, de akivel szemben viszont mindenben teljesíteni is tartozik szerződéses kötelezettségét. A rossz mód, a munkaadók részéről való szerződés-szegések sok részben fokozzák és kitérésre juttatják a munkaadók és munkások közt levő érdekellentéteket.

Üres szó marad azonban mindaddig az a kívánság, hogy a munkaadók és munkások,

mint egyenrangú és egyenjogú szerződő felek álljanak egymással szemben, míg a munkások és munkaadók nem szervezkednek és a munkabér-szerződéseket nem az egymással egyenrangú szak-egyletek, hanem az egyes munkaadók és munkások kötik meg és a szerződések teljesítésére nem a szak-egyletek, hanem az egyes munkaadók és munkások ügyelnek fel.

Igenis a társadalmi békének tulajdonképp alap-feltétele, hogy a munkások és ezekkel szemben a munkaadók szervezkedjenek, de nem abból a czélból, hogy egymással hadilábon álljanak, mert ilyesmire csak az értelmetlenség vetemedik, hanem hogy egymás közt az érdek-ellentéteket tisztos megalkuvás által kiegyenlítsék.

Tisztos árnak azt kell tartanunk, melyet a mindenkori piaci viszonyok megengednek, mely a munkásnak biztosítja a tisztességes megélést és a munkaadót sem teszi tönkre.

Ez a nagyobb értelmiséget megkövetelő ár-megállapítás nem annyira egyeseknek a feladata, hanem igenis erre leghivatottabban a szak-egyletek s a szak-egyleteket vezető egyének.

Nagy hiba volt kezdettől fogva, hogy a munkásegyleteket nem engedélyezték, az engedélyezetteket betiltották. S hiba volt, hogy a műveltebb osztályok nem igyekeztek maguknak a munkásokra befolyást szerezni és egyes adott esetekben a munkások igazait megvédeni egyes kapzsi munkaadók vagy tisztjeik visszaélései ellen. Ha az értelmesebb és méltányosabban gondolkodó osztály magának meghallgatást biztosít a munkáosztálynál, eléri azt, hogy nem az izgató elemek kerülnek felül és állnak élükre, hanem éppen a leghiggadtabb elemek, kik egyáltalán nem a "harcot" akarják, hanem a felfogatást célozzák, hanem csak helyzetők javítására törekszenek, amihez kétségtelenül joguk van. Ily módon el lehet érni, hogy a munkások megszabják, hogy a munkaadókban ne a kizsákmányolásra törekvő ellenséget, hanem csakis a saját érdekeiket óvó munkavédeket lássanak, kik nem a munkabéreknek minden áron való csökkenésére, a munkásoknak minden áron való megrövidítésekre törekszenek, hanem csakis azt a célt tartják szem előtt, hogy a versenyben megállhassanak, maguk el ne pusztuljanak.

Ha egyszer a munkásmozgalom helyes irányba tereltetett, ha a munkások megszokták az egyesülést, a közös célra való együtt működést: fölébred bennök az önszegély eszméje. Nem fognak megvalósíthatlan ábrándokon rajongani, megvalósíthatlan ábrándokba helyezni jövőndő boldogulásukat, hanem nyulni fognak a közel fekvőhöz, a megvalósíthatóhoz. Megragadják a szövetkezeti eszmét, mely ha nem is létesíti a milleniumot, minden esetben eszközli az egyeseknek haladását, jobblétét.

Mozditsuk elő a munkás szak-egyleteket. Viszont azonban terjesszük a munkások között a szövetkezeti eszmét, ébresszük fel bennök az önszegély gondolatát. A szövetkezeti eszmét azonban nem csak terjeszteni, hanem megvalósítani is kell. Ez a magasabb és műveltebb osztályoknak feladata. Ha ez a feladatukat teljesítik, az izgatók alól elvonják a talajt, elősegítik a társadalmi békét, a munkás osztályoknak fokozatos megnyugvását és megtették az első lépést a társadalmi kérdés megoldásához.

Sz—s.

Thalia Felvinczen.

Van a mi kedves felvinczi szomszédunknak egy intelligens személyekből álló társasága, a kik „műkedvelői előadás” czimén oly sűrű egymásutánban rendeznek estélyeket, hogy ily változatos műsor betanulása és betanítása sok vidéki szinigazgatónak, illetve szintársulatnak szolgálhatna példaképpen. Népszínmű, vigjáték, szimű és szomorú-játék rendre követik egymást.

És milyen előadás! A ki nem ismeri személyesen őket, el sem hiszi róluk, hogy nem színészek. Náluk nem létezik „hirtelen betegség”, „közbejött akadály” s Isten tudja hányféle színházi okok. Játszanak ők szívvel, lélekkel, egyenként igyekezvén mindenben a legjobbat nyújtani. A karácsony másodnapján rendezett estély, „Tündérlak Magyar-houban” cz. életkép előadása, meggyőzhette az ott levőket a felől, hogy milyen bugalmal és odaadással felelnek meg nemes feladatuknak.

A szereplők itt exczelláltak; aranyosabb Marcsát, mint Nádudvari Giza k. a., képzelnem sem lehet; annyi természetes báj, annyi otthonosság, meunyt a kisasszony kifejtett, meghódított volna minden hallgatót. Szépen és érzéssel énekelt duettjét Schissel Pista (Gyuri) urral elhallgattuk volna reggelig. A tábornok gyámleányai: Keresztes Nelli k. a. (Laura), Keresztes Jolán k. a. (Etelka), a színpadon is bájos nővérek voltak, igen szépen oldották meg a jegyeseik szerelmét próbára tevő testvérek nem könnyű szerepeit. Veszeli Antal ur kitűnő tábornok, Wachold Gyula ur és Nevelits Kálmán ur, a tábornok fiai, nemkülönben ügyesek. Nevelits Simon, Csiki Ilona k. a., Veszeli Imre, Mátyás Jenő, Burmáz Dezső, és Horváth Péter urak méltó kiegészítői voltak a minden részében remekül sikerült előadásnak.

A sikerült előadást követő, hajnalig tartó táncz minden lépésnél közelebb hozta egymáshoz a közönséget s ezen körülményt is méltán irhatom a műkedvelők érdeméül, mint olyan tény, a melylyel ismét missziót teljesítettek.

Adjon Isten nekik kitartást és kedvet törekvéseikhez.

Martiny Gyula.

Vegyes hírek.

— **Lapunk nyomdájának** czégében — az előttünk fekvő izléses kiállítású körlevél szerint — változás történt, amennyiben Lingner György ur a napokban a czégbe mint társtulajdonos és egyszersmind mint lapunk társkiadója belépett. Hisszük, hogy e változás előnyére fog szolgálni e derék fiatal vállalatnak, mely ifj. Cirner József ur kezei közt rövid idő alatt a vidéki sokszorosító iparvállalatok legjelentékenyebbjei közé küzdötte fel magát.

— **Kinevezés.** Sikorszky Zsigmond, városunk szülöttje, egy éves önkéntes, m. kir. honvéd hadapród, tiszthelyettségé nevezetett ki. Gratulálunk!

— **Városi közgyűlés.** Nagy-Enyed város képviselő-testülete Kovács Gyula polgármester elnöke alatt folyó hó 23-án közgyűlést tartott, melyen a városatyák elég szép számmal jelentek meg. A közgyűlés nevezetes tárgyai voltak: Két belügyminiszeri rendelet kihirdetése, még pedig a hagyatéki leltározások után szedhető díjakról és a vadak elárúsítása tárgyában alkotott szabályrendelet megszegése iránti büntető határozatokról szóló rendeletek; ki lett mondva,

elvileg a földhitelintézetnél fennálló 50.000 és 20.000 forintos jelzálogos kölcsönök 4%-os konvertálása; megállapították a városi virilisek névjegyzékét az 1896. évre. Mátyás Károly állatorvos állásáról lemondván, a képviselő-testület elismerése mellett felmentette. A november havában tartott pénztárvizsgálati jegyzőkönyv előterjesztett és elhatározották a nagyon jelesen szerkesztett „Teljes magyar törvénytar” (Corpus juris Hungarici) megvétele. Végül két millenniumi segélykérést intéztek el kedvezően és pedig: az országos diákszövetségnek a pusztaszeri emlék felállítás költségei iránti és az országos egyetemes tanügyi kongresszust rendező bizottságnak a kongresszus céljai és költségei fedezése iránti kérvényeket, — amennyiben az előbbinek 10 frtot, utóbbinak pedig 20 frt segélyt szavazott meg a közgyűlés.

Referens.

— **Pista napja.** Lázár István tanárt és tüzoltó parancsnokot névnapja alkalmából a tüzoltó-zenekar névnapja előestéjén szeretnaddal lepte meg, más nap pedig a tisztikar élén Dancs alparancsnokkal kereste föl a népszerű főparancsnokot, hol is Gyarmathi szakasparancsnok tolmácsolta a tisztikar szeretetét s kerte, hogy a közel jövőben tartandó tisztujtison is tartsa meg a tisztet, melyet két éven keresztül oly lelkiismeretes kitarással s odaadással viselt, mit is a főparancsnok a tisztikar legnagyobb öröme meg is ígért.

— **Uj gyorsvonat.** Amint értesülünk, a m. kir. államvasutak igazgatósága 1896 évi május hó 1-től Budapest és Bécs között egy új gyorsvonatot fog közlekedtetni, mely az utat 3 óra és néhány perc alatt fogja megtenni. Az ez ügyben tartott próbamenetek — amint halljuk — nagyszerűen sikerültek. Kívánatos volna, hogy a kiállítás tartama alatt minden főirányban közlekednének ilyen gyorsvonatok.

— **A szegény tanulókat segélyező kör** ruha-kiosztási ünnepélye f. hó 15-én délután folyt le, igazi örömet szerezve sok szegény szülőnek s még több szegény tanulóknak, kiket vallás- és nemzetiségi különbség nélkül látott el jó meleg ruhával, cipővel, süteménnyel és gyümölcsevel a jótékony kör mintegy 300 frt értékben. Az ünnepélyt a polgári leányiskola növendékei nyitották meg, Borsay tanár zongorakiséréte mellett szépen elenekelve a „Hymnuszt.” Ezután Török Bertalané, az egylet buzgó elnöke, üdvözölte a termet zsufolásig megtöltő közönséget, köszönetet mondva az egylet tagjainak áldozatkészségeért, mely lehetővé tette, hogy ezuttal is 95 szegény gyermeket lehetett felruházni; hálás elismerését fejezte ki dr. Magyar Károlyné és Grohmann Károly iránt, kik a ruhacikkeket összegyűjtötték és elkészítették, s végül az egylet buzgó pártolását kérte. Az élénk tetszéssel fogadott beszéd után Hajdu Erzsébet, az egylet lelkes titkára, tett részletes jelentést az egylet működéséről, mire Szilágyi Farkas intézett megható szavakat a tanulókhöz, intve őket az Isten és a haza szeretetére, szülőik, jóakarók s az iskola iránti hálára. Ezután egy alkalmi költeményt szavalt el a polg. leányiskola egyik növendéke. Az újból felhangzó dal eleneklése után volt a ruha-kiosztás, szép rendben megkapva minden iskola szegény növendéke a magáét. Szépen előadott kar-dal fejezte be az ünnepélyt, melyen megjelent Zeyk Dániel, vármegyénk köztisztviselőben álló főispánja is, követendő jó példát adva a városi és iskolai

előjáróságoknak, kiknek tanulóit segélyezi igazi nemes áldozatkészséggel e humanus egylet.

— **Hymen.** Krausz Izidor fogarasi kereskedő folyó hó 29-en vasárnap tartja esküvőjét Deutsch Berta, Deutsch Dávid gyulafehérvári lakos kedves és művelt leányával. Sok szerencsét kívánunk az új párnak.

— **Közgyűlés.** A nagyenyedi polgári olvasó-egylet Török Daniel elnöke alatt folyó hó 27-en tartotta meg rendes évi közgyűlését, hol a tisztviselők is megválasztottak. Elnök lett: Török Daniel, alelnök: Kovács Gyula, titkár: Lázár István, pénztárnok: Bajtke Zsigmond, könyvtárnok: Székelyhídy Ödön, tiszti ügyész: dr. Jenei Elek s gazda: Luka Albert. Mindenik állás egyhangulag töltetett be, ugyszintén a választmányi tagok is egyhangulag választottak be.

— **Értekezlet.** A nagyenyedi iparosság, azen alkalomból, hogy a miniszter az ipar-testület alapszabályait jóváhagyta, folyó hó 22-én népes értekezletet tartott Jakab Károly korelnök elnöke alatt. Az értekezlet elhatározta, hogy rendes közgyűlést hív össze, melyen az ipar-testület elére állítandó tisztviselőket és a választmányi tagokat választja meg.

— **Szerencsétlenség.** Amberboj Lajos járásbírósi tisztviselő Mariska nevű kis leánya csaknem áldozata lett a petroleumos lámpának. Ugyanis folyó hó 20-án estve tanulással közben az előtte álló lámpát eldöntötte, mely eltört és a meggyult petroleum arczát egészen elégette, már a ruhájába is belekapott, midőn anyja a konyhából beszaladva tépte le a tüzet fogó ruhát a gyerekről. Az égési sebek oly súlyosak, hogy a leányka még most is betegesen fekszik.

— **A főző-iskola.** Budapesten egyszerre lesz meg a főző-iskola és a nőegyletem, bizonyosságul annak, hogy les extrémés se touchent. Azt mondják, Wlassics miniszter ötlete volt ez az iskola s ez ügyben már anketet is tartottak a fővárosban. Az első értekezleten vegleg nem állapodtak meg, miért is január 4-én a Mária Dorottya egyesület helyiségében újabb ülés lesz.

— **Nyilvános köszönet.** A hála és kötelesség érte vezérel, midőn a szegény tanulókat segélyező körnek a nyilvánosság terén is a legőszintébb hálás köszönetemet nyilvánítom. Mint a népnevelésnek 15 év óta szerény napszámosa, ez idő alatt igen sokszor kelle belátnom, hogy növendékeimnek az iskolából való kimaradását legtöbbször a szegénység okozta; nem segíthetem a bajon, hisz éppen én is ebben szenvedek. Dicséretre nem szoruló nemes és humanus kötelességet teljesít az, ki nemes áldozatkészséggel az ifjúságot azon helyre segíti, ahol testi és lelki erői kifejlődnek és hazafias szellemet nyernek. Ily anyagi áldozatok meghozását gyakorolja minden évben a „Szegény tanulókat segélyező kör”, mely áldozatból a r. kath. leányiskola szegény tanulói közül ez évben is 20 szegény gyermeket részesített. Midőn a nemes szívű segélyező körnek, növendékeim nevében, a legmélyebb hálám s legforróbb köszönetemet nyilvánítom, vétkes mulasztást követnek el, ha a segélyező körnek a jótékonyaságban kifáradhatlan s a szegények iránti könyörületességéről általánosan ismert buzgó elnökét, Török Bertalané urnó ő nagyságát, ki nem emelném, ki a szegény tanulókat megismerése céljából személyesen volt iskolában s itt anyagi lelkületét visszatükröző nyájasságával bátorítá föl a teljesen szegény és árva gyerme-

ketek, hogy megnevezzék, mely ruhadaradokra volna legnagyobb szükségök. Ámde ezt meg is kell érdemelni: Ő nagysága a följegyett segélyezendőt a betanult tananyagból is kikérdeztette s kitartó szorgalomra buzdította. Adja Isten, hogy e nemes város minden egyes lakója érezze át a t. segélyező kör kitűzött nemes célját és így tehetségeik szerint hozott filléreikkel tegyék lehetségessé, hogy jövőre még nagyobb mértékben gyakorolhassa áldó szíve e kimagasló eszelekedete, s lehessen tudatában annak, hogy míg egyfelől oly sok könyvet törül le a szenvedő arczáról, másfelől a tanügynek tesz megmérhetetlen szolgálatot. Nagy-Enyed, 1895. decz. hó 18. Texe János, r. k. tanító.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara** a miniszter ur megbízásából értesíti az illető köröket arról, hogy a vasárnapi munkaszünet rendelkezése alól a folyó december hó 29-ére eső vasárnapot kiverte, s tekintettel az újévi forgalomra, az adás-vevést egész napra kiterjesztette.

— **Betörés.** Bisztricsány Lajos vegyes kereskedésébe folyó hó 26-án éjjel ismeretlen tettesek behatoltak és több értékes tárgyat elloptak. A csendőrség a tetteseket keresi.

— **Mulatság.** A nagyenyedi iparos ifjúság által folyó hó 26-án tartott mulatság nagyon jól sikerült, eltekintve a helyiség szűk voltától. Az óvoda szűk termei zsufolásig megteltek, a négyeseket 50—60 pár tánczolta.

— **Eltévesztett numerus.** A nagyenyedi kir. adóhivatalhoz a napokban beállit egy péterlaki oláh atyafi illetéket fizetni, azonban a fizetési meghagyást otthon felejtette; a számféjtő adótiszt nem találván a főkönyvben az ípsere vonatkozó illetéket, meghagyta neki, hogy hozza be a numerust. Másnap csakugyan beállit az atyafi, magával hozván saját házának numerusát a hivatalnokok legnagyobb csudálkozására.

— **A muzeum készülődése a millenniumra.** A nemzeti muzeumban nagyban készülődnek az ezredéves kiállításra szánt preparatumok. A napokban készült ismét egy igen ritka csoportozat, amely fehér vakondokat mutat be teljes élethúséggel. Az állattani osztály pár hét előtt egy igen ritka madarat, „Északsarki buvár”-t kapott, melyet a dolgozó helyiségben levő nagy vízmedenczében tartottak. A madár, sajnosan, mult vasárnap elhullt. A szép állatot kitém-ték s a kiállítás vadászati csoportjában állítják ki.

— **A budapesti zenepalota tervei.** Wlassics Gyula kultuszminiszter már megnezte a fővárosban építendő hangversenycsarnok módosított terveit, amelyeket Korb és Giergl mű-építészek készítettek. A tervekkel a miniszter meg van elégedve.

— **Az ügyvédek kiállítása.** Az igazságügyi kiállítási pavillon hatalmas kupolája alatt 47.60 négyzetméter alapterületen lesz a magyar ügyvédség kiállítása, amelyet az ország összes ügyvédi kamarái rendeznek a budapesti ügyvédi kamara vezetése alatt. Ez a kiállítás felöleli mindazokat a történeti emlékeket és okmányokat, amelyek a magyar ügyvédség fejlődésére vonatkoznak, s mivel az ügyvédség a legszorosabb kapcsolatban van a törvénykezéssel, kiterjeszkedik a törvénykezés fejlődését feltüntető és illusztráló okmányokra és tárgyakra is. Hogy ez a kiállítás egészen tökéletes legyen: az ügyvédi kamarák megirattják eredeti levéltári kutatások alapján a magyar ügyvédség történetét s ez a fontos és nagy munka első

és akkor még egyetlen példánya szintén a kiállításon lesz.

Irodalom.

— **Legtöbb kedvezményt** ma kétségbevonhatlanul a Pesti Hírlap nyújt előfizetőinek. Inne: a lap az összes napilapokat felülmúlja a tartalom gazdagsága tekintetében; minden nap 20—24, vasárnapokon 32—36 oldal terjedelmű. Minden hónapra külön, zsebben hordható jegyzék- és határidőnaplót mellékel előfizetői számára. A Párisi Divat című, legszebb magyar divatlapot, mely hazánkban egyedül jelenik meg minden héten, a Pesti Hírlap előfizetői fele árban kapják (negyedévre 1 frtért). Mindehhez járul a legfőbb és a maga nemében rendkívüli kedvezmény: a Pesti Hírlap nagy képes naptára, melyet minden előfizető ingyen és bérmentve kap, mely fölüllegessé tesz minden egyéb naptárt és felülmul minden más karácsonyi mellékletet, mert egész éven át használható. Pedig a Pesti Hírlap mindezen kedvezmények nélkül is a legkedveltebb volna: szabadelvű politikája, rovatainak változatossága, a mulattató közlemények — tárczák, karczolatok, szerkesztői üzenetek — nagy bősége folytán. Korunk két legelső írója, Jókai Mór és Mikszáth Kálmán, a Pesti Hírlap rendes dolgozóitársai közé tartozik. Mikszáth Kálmán már az új év első negyedében hosszabb elbeszélést ír a lapba. A Pesti Hírlap előfizetési díja: egy óra 1 frt 20 kr, negyedévre 3 frt 50 kr. (a Párisi Divattal együtt 4 frt 50 kr). Kiadóhivatal: Budapest, V. váci-körút 78.

— **Az Atheneum Képes Irodalomtörténetéből** megjelent a 37-ik (utolsó) füzet, melyben még két önálló cikk van: Marczali Henriké A XIX. századi magyar történetírásról és Erdélyi Pálé A magyar nyelv és műszellem buvárairól, mindegyik több arcképpel s külön mellékletül Szigligeti és Madách kéziratának haonmái. Az öt ivre terjedő vaskos füzet többi részét a két kötethez való czimlapok, előszó, képjegyzékek s kimerítő név- és tárgymutató foglalják el. — Ezzel a füzetrel a három éven át folyó vállalat be van fejezve. A két hatalmas kötetre terjedő munkában összesen kilenczven önálló tanulmány van, melyeket a szerkesztőkkel együtt ötszáz 41 író írt: a történeti, irodalomtörténeti és esztétikával foglalkozó idősb és ifjabb tudósok akkora társasága, amennyi ilyen célra eddig még nem egyesült. Mindegyik a maga speciális tanulmánya köréből vett cikkel szerepel a nagy munkában. A szerkesztésnek ez a módja érdekessé teszi a vállalatot, mely ekként becses emléke egyszersmind irodalomtörténetírásunk jelen állásának. Elmondhatjuk, hogy a magyar szellem termékei ilyen részletes és szakavatott méltatásban eddig még nem részesültek. A két kötet szövegekpeinek összege: 499, s ehhez járul még 74 műmelléklet (negye részben színnyomat), melyek nemcsak a szöveget magyarázzák kitűnően, hanem a magyar műiparnak is becsületére válnak. Csak most, hogy a két nagy kötetben együtt fekszik előttünk a roppant anyag, most látni, mily nagyjelentőségű e vállalat, melynek befejezése egész irodalmi esemény. Létrehozásában az aldezatkész kiadót ársulaton kívül nagy érdeme van a műfőszerkesztőjének: Beöthy Zsoltnak, ki viszont a legmelegebb elismeréssel adózik az előszóban a másodszerkesztő: dr. Badics Ferencnek. — A két kötetes nagy mű máttól kezdve disz-

kötésben kapható minden hazai könyvkereskedésben együtt 18 frtért,

Közgazdaság.

Minő talajt kívánnak a különböző gazdasági növények?

1. **Buza.** A tulajdonképeni buzatalaj a mély humuszos agyag és vályog áteresztő altalajjal. A könnyű vályog, a jobb homok és tözezes talajok jó trágyázás mellett még szintén kielégítő termést adnak. A tulkötött, nedves agyagtalajok az őszi buzának nem valók.

2. **Rozs.** A jobb talajokban jobban diszlik, azonban a lazább homoktalajban is megél, ahol más gabona-fele már nem adna kielégítő termést. Minden jobb, kedvezőbb kulturállapotban lévő talajban a rozs a legbiztosabb gabonanövény.

3. **Árpa.** Az igényes arpanak a meleg, szelid, humuszos erőteljes vályogtalaj a legmegfelelőbb; lazább, homokosabb talajokon csak a hatsoros tavaszi és őszi árpa termelése jövedelmező. Egész laza homok és tulkötött nyirkos agyagtalajok a jövedelmes árpatermelésre nem valók.

4. **Zab.** A zab a legigénytelenebb az őszi gabonafélék közt és habár a jobb talajokon adja a legnagyobb termést, mindamellett még nyirkos, igen kötött agyag és sekély rétegű köves talajokon is termelhető. Az újonnan mivélés alá vett tözeztalajokon első növénynek a zab a legalkalmasabb.

5. **Tengeri.** Erőteljes vályog és szelid agyagtalajok a legmegfelelőbbek. Melegebb éghajlat alatt a kötött, hideg, nedvesebb éghajlat alatt a lazább talajokat kedveli, mert ezek tevékenyebbek, a tengeri pedig sok meleget igényel.

6. **Borsó.** A szelid, u. n. vályog árpatalajok a legmegfelelőbbek a jobb borsófeleiségeknek; a lazább homok- és tözeztalajokon a kisebb szemű borsófélek még elég jól megteremnek.

7. **Lencse.** Hegyes vidékeken a lazább márga és vályogos homok, sőt még a száraz, köves, de mészdus talajokon a lencse az itt nem tenyésző borsót nagyon jól helyettesíti.

8. **Bab.** Az erőteljes kötött talajokon diszlik legjobban; az úde homoktalajokon, ha altalajuk vályogos, vagy márgás, még szintén megfelelő, de már a laza, száraz homoktalajokon az aszálytól szenved.

9. **Burgonya.** Az ugynevezett rozstalajokon a burgonya legbiztosabb kapásnövény. Kötött és nedves talajokon keményítőben szegény és kevésbé ízletes gumók teremnek és az ilyen talajon a burgonyabetegek is gyakoribbak.

10. **Czukorrépa.** A czukorrépa a talaj iránt nagy igényeket támaszt. Mély rétegű, erőteljes vályog- és szelid agyagtalaj a tulajdonképeni czukorrépa-talaj. A vályogos úde homok, épugy a már régebben mivélés alá vett tözeztalajok jó trágyázás mellett szintén kielégítő terméseket szolgáltatnak. A takarmányrépa igényeiben a czukorrépaival megegyezik, azonban minőségre nézve a silányabb talajokon is kielégítő ter-

* Ezen kitűnő, általános gazdasági értékkel bíró cikket az „Erdélyi Gazda Tárcza-Naptárából” vettük át, mely az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatalánál kapható. E részben utalunk mult számunk „Gazdáink figyelmébe” című előfizetési felhívására.

Rovatvezető.

mést ad, ahol a czukorrépa-termelés jövedelmező már nem volna.

11. **Luczerna.** A rendes luczernatalaj a mély rétegű, mészgazdag vályog és agyag. A vályogos és az egészen laza homok, márgás altalajjal, csak több évi mivélés és erős trágyázás által tehető luczernának alkalmassá.

12. **Vörös here.** A vörös here a talaj tekintetében valamivel igénytelenebb a luczernánál, ép azért minden mély rétegű kötöttségű talajon biztosabb növény is. Az egész kötött agyagtól a laza homokig mély mivélés és jó trágyázás mellett a vörös here minden talajon sikerrel termelhető.

13. **Len.** A közepes kötöttségű talajokat kedveli; főként a szelid humuszos vályogot és az úde homokos vályogot. A kötött agyag és száraz homoktalajon kevés és rossz minőségű rostot ad.

14. **Kender.** A kötött, de még áteresztő agyagtalajtól egész a humuszos úde homoktalajig minden talajon jól diszlik, amelyek nem tulságos nyirkosak vagy szárazak.

15. **Kömlyő.** Nem tulkötött agyag és vályog, valamint a vályogos homok, jó altalajjal. A laza, száraz homok, valamint a nyirkos, hideg agyagtalaj teljesen alkalmatlan.

16. **Káposzta.** Jó mivélés alatt levő nem száraz kerti talaj. A legnagyobb terméseket a nedves réti földeken lehet elérni. Száraz talajon a káposztafelek csak dus öntözés mellett termelhetők sikerrel.

17. **Paszuly.** Szántóföldi mivélése a szelid humuszos vályogot, vagy vályogos homoktalajt kedveli. A tulszáraz homok és tulnedves kötött agyag nem való a paszuly-nak, mert a késői fagyok teljesen tönkre teszik az ilyen talajon a vetést.

(Erdélyi Gazda Tárcza-naptára, 1896.)

C s a r n o k

Házasság és szövetkezés.

Franciaországban történt. A falu legszebb leányát szerette a legderekabb fiu. Megkérte és odaadták neki. Elkészült hamar minden: a lakodalom napján a rokonok és jó barátok örömmel gyűlnek össze, a menyasszony családjának takarékos hajlékába. De Franciaországban a házasságok már nem csupán az égen, hanem csupán a pap, hanem a bíró előtt is kötöttek. Az utolsó perczben kiderül, hogy baj van, mert az egyházi áldást az egyházi akadály miatt nem adhatja meg a pap. Ennek elhárítása végett a felsőbb egyházi hatóságokhoz kellett folyamodni. A völegény apja ellenszegül: minek a halasztás, minek a pénzt hidobni? Elég érvényes a polgári házasság is! A leánynak azonban az nem elég; nem akar asszony lenni az egyház ellenére.

— Jól van, — felelt a leendő após — akkor fizessetek meg mindent és vége mindennek!

A leány szülői kétségbe vannak esve. Negyvenötven forintról van szó, amit nem oly könnyű összekalapálni. Szalad a paphoz, aki egyszersmind a szövetkezettek is elnöke. Ez persze nem tanácsolja neki, hogy térítse el leányát szándékától. Igazgatósági gyűlést rögtönöznek s a parasztnak mihamar kezében van a kívánt összeg. Alig, hogy vissza érkezik a lakodalmas házhoz, a völegény atyja kihívólag kiáltja oda:

— Mi innen nem megyünk el előbb, míg a tartozás kifizetve nincsen!

Amaz pedig nyugodtan nyul bele mellénye zsebébe s onnan kihuzza az 50. forintos bankót: — Ime itt van!

A mennykötés nem okozhat nagyobb meglepetést. „Hogyan, hát ennek az embernek annyi pénze van? Ezzel jó lesz csinján banni, ilyen házasságot kötni nem oly könnyű.”

A haragvó nász fölemelkedik és megszenvedtlenül kér bocsánatot. A lakodalmat közös akarattal halasztják el. Az 50 frt pedig mihamar visszavándorol a szövetkezet kasszájába és nem is látszik meg rajta, hogy e rövid utjában egy szerető pár boldogságát alapította meg. Megőrizte a leány lelkiismeretét és ezáltal emelve értékét, új alapot adott jövő boldogságának.

Szerkesztőség :

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája. Nagy-Enyeden.

Winkler János

Nagy-Enyeden.

Ajánlja a t. ez. közönségnek tisztán

kezelt jó ó-borait

literenként asztali 40 kr.

„ rizling 50 „

„ Carbenet 50 „

Viszont eladók előnyös árban részesülnek.

3-4

BUTOROZOTT SZOBA

egy-két fiatal ember részére kiadó. Hol: megmondja a kiadó-hivatal.

R Á T H M Ó R

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése

Budapesten, Gizella-tér, a Haas-palotában.

Szerencsénk van a t. casinókat, olvasó és más közművelődési egyleteket és irodalombarátokat figyelmeztetni, hogy kiadásaink egy részének:

50° és 40°-nyi árleszállítása

még érvényben marad.

De többi nagyszabású kiadásaink is a lehető legelőnyösebb feltételek alatt rendelhetők. Különösen ajánljuk a legújabbban megjelent:

A világirodalom egyik legnagyszerűbb kiadását:

Arany János balladáit Zichy Mihály rajzaival, fényes diszkötésben 22 frt.

A világhírű **illusztrált Shaksperet**, Csiky G. magyarázataival, új, jutányos kiadásban füze **25 frt. Diszkötésben csak 35 frt!**

és a többi remekírók műveit számos fényes disz- vagy igen jutányos kiadásokban: a gazdagon illusztrált **Teleki S., Hübner S., Stanley, Holub, Benyovszky-féle utazási műveket** stb. Ezek jegyzékeivel komoly reflektánsoknak szívesen szolgálunk.

Közel **40 éven** at közbizalomban részesülő **könyvkereskedésünk**, az országos központi nagy könyvtárak, több száz Budapesti és vidéki iskolai, Közművelődési és Kaszinói, Olvasóegyleti könyvtár, a polit. és tud. élet legtöbb kitünőségének stb. szállítója, ezentul is főcéljának fogja tekinteni az általánosan nyilvánuló népszerűséget fentartani, és mindennemű irodalmi megbízásokat a legnagyobb figyelemmel és lehető legjutányosabban eszközölni.

Az Antiquariusok által hirdetett minden művet legalább is azon áron, gyakran jutányosabban szállítunk új példányokban, mint a mely az ő catalogusaikban előfordul.

Az egészségügyi hivatalok tapasztalatai bizonyították, hogy a másod kézből vett könyvek a leghatásosabb terjesztői a ragályoknak.

1-2

Hasznos és tanulságos játékszerek.

Ujévi **játék-** és más **alkalmas** cikkeket teljesen beszerzési áron; van szerencsém ajánlani.

Ujonan érkezett igen czélszerű **lombfűrész** és **szerszámokat**, más czélszerű műszereket, használható kis **varrógépeket**

leszállított áron

szolgálom ez évadra. Csak is hasznosabb és praktikusabb tárgyakat hozattam.

A t. pártoló közönségnek becses figyelmébe ajánlani bátorodom igen czélszerű és tartós, legszebb kivitelű **nikkel edényeim**et, melyek bármely háztartásnak díszére válnak, tartósabbak és szebbek minden eddigi edényeknél.

Albumok, emlékkönyvek egészen leszállított áron, 50 krtól felfelé, kaphatók.

Áttekintés vagy egy próbavételre bátorodom vevőimet meghívni.

Szokott tisztelettel:

Bisztricsány Lajos.

Használható játék varrógépek.

Legdizesebb és egészségesebb főző diszédények.

Mindennemű aczél korsolyák párja 75 krtól kezdve.

A vevő kívánságára a vásárolt anyag házhoz avagy építkezési területre is szállítatik.
A fenti faanyagot mint vagon- rakományt is igen jutányosan, bérmentre szállítja bármely vasúti állomásra a fenti cég, raktárából.

NAGY-ENYEDEN.

Klemm Pál szentkirály-utczai 72—78 sz. alatti faraktárában

Mindennemű épületre, deszka, gerenda, szarufa, zindely és mindenféle faanyag, valamint jó minőségű száraz tűzifa legjutányosabban kapható.

Figyelmeztetés!

Tévedések és félrevezetések kikerülése végett a nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy a harmincz év óta fennálló cégünk alapító főnöke idős Dietrich Emil ur, ki az 1865-ik évben a Dietrich és Gottschlig cég neve alatt a székesfőváros első tea és rum üzletét nyitotta, a résztulajdonos Gottschlig József ur elhunyt és az elhunyt törvényes utódjának feleségének, a társ-szerződés értelmében a cégből való önként kilépése után, a

DIETRICH és GOTTSCHLIG

cég összes áru, üzletei és ingatlanai, fenti cég egyedüli törvényes jogutódjaira

DIETRICH és FIA

csász. és kir. udvari szállítók (tulajdonosok idős Dietrich Emil és ifjabb Dietrich Emil) birtokába ment át.

Minden egyéb, fenti Dietrich és Gottschlig céggel semminemű összefüggésben levő ügyének és ezek áru czimkéinek utántzait elől az igen t. közönséget saját érdekében tisztelettel figyelmeztetni bátrak vagyunk.

Kiváló tisztelettel

DIETRICH és FIA

ezelőtt Dietrich és Gottschlig

cs. és kir. udvari szállítók,

tea, rum, cognac és palaczkör nagykereskedők

BUDAPESTEN.

Központi iroda: IV. Régi posta-utca 10. sz.

IV. váci-utca 18. sz. „Peking városához”

a korona kávéházzal szemben.

Fiók raktárak: IV. kigyó-tér 1. szám „A tea növényhez”

VI. Andrassy-ut 33. „Moszkva városához.”

Andrassy-út és nagymező-utca sarkán.

Átviteli pinczék és raktárak: saját telepünkön X. Kőbánya, füzér-utca 30. szám, (saját ház.)

Városi palaczkörraktár: IV. aranykéz-utca 1. sz.

Telephon 61—18.

Sürgönyezim: Dietrichfi Budapest

Közvetlen behozatal kínai, indiai és orosz Karaván teák, Jamaica, Antilla, Brazíliai, Cuba rumok, franciaia cognacok és különféle legfinomabb likörökből.

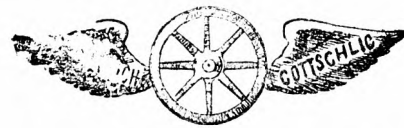
Kiválóan ajánljuk utólréhetetlen és 30 év óta közkedveltségnek örvendő tea vegyítékünket, mint: Mandarin-, Császár-, Moszkvai-, Király-, Victoria-, Peking- és Udvari vegyítékünket félkilónként o. é. 3 fttól 12 fttig.

BRAZILIAI RUM

cégünk törv. védett különlegessége.

VEDJEGYÜNK

Szárnas kerék!

Szárnas kerék!

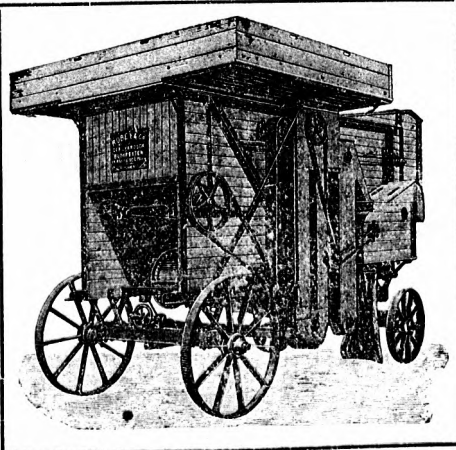
1 1/10 liter tartalmu palaczk frt 1.50
1 liter tartalmu palaczk frt 1.25
1/10 liter tartalmu palaczk frt 0.78

Jamaica Rum, 1/10, 35/100, 1/100, 1/10 literes palaczkokban 36 krtól frt 6-ig.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bizományi raktár Nagy-Enyeden:

BISZTRICSÁNY LAJOS urnál.

ROBEY & COMP.

GÉPGYÁROSOK,

BUDAPEST, IX. kerület Rákos-utca 5—9. szám.

Ajánlják:

„RECORD”

nevű

uj szabadalmazott és jelesnek bizonyult

egyesített lóhere-, luczerna- és más eféle hüvelyeseket cséplő, fejtő és tisztítógépüket.

Árjegyzékek és költségvetések kivanatra ingyen és bérmentve.

PESTI HIRLAP

Az új évvel **tizennyolczadik** évfolyamába lépő **PESTI HIRLAP** ma kétségtelenül a legnépszerűbb újság Magyarországon. Ezt bizonyítja a magyar hirlapirodalom történetében eddig páratlan elterjedtsége, úgy, hogy ma a **legnagyobb példányszámban** jelenik meg hazánkban.

Nem lehet fényesebb bizonyítéka ennél amaz elvek helyességének, melyeket a **mindig szabadelvű és demokrata PESTI HIRLAP** keletkezése óta oly kitartással hirdet.

A **PESTI HIRLAP** munkatársai közt Magyarország elsőrangú publicisztái és szépirodalmi erői vannak. Korunk két legelső írója: **JÓKAI MÓR** és **MIKSZÁTH KÁLMÁN**, a Pesti Hirlap rendes munkatársai.

JÓKAI MÓR évenként több regényt ír a **PESTI HIRLAP** számára s azonfelül **tárczákat is** egész éven át; **MIKSZÁTH KÁLMÁN** országgyűlési kereolatái mellett kisebb-nagyobb **elbeszéléseket, tárczákat és humoros apróságokat**.

KENEDI GÉZA (Quintus), magvas vezérezikkek mellett, közkeveltségű tárczában beszél meg a napirendre kerülő fontosabb társadalmi kérdéseket s napról-napra írott szerkesztői üzeneteiben oktatva mulattat.

A régibb és újabb publicisztai és írói nemzedék egész jeles gárdája szolgáltatja a Pesti Hirlap politikai és társadalmi **vezérezikkeit, tárczáit** s a **kritikai és mulattató** közleményeket, míg az **állandó rovatokat** kipróbált hirlapírói erők vezetik.

A „Pesti Hirlap“ az összes napilapok közt a leggazdagabb tartalmu, amennyiben naponként 20-24, ünnep- és vasárnapokon rendszeren 32-36 oldal terjedelmű.

A „PESTI HIRLAP“ kedvezményei előfizetői részére:

minden óra szóló zsebben hordható jegyzék- és határidő-napló.

A „PÁRISI DIVAT“

legszebb magyar (heti) divatlapot előfizetőink fele árban kapják.

A **PESTI HIRLAP** rendkívüli **kedvezményt** is nyújt előfizetőinek minden évben karácsonyi ajándéknak. Ez

a „PESTI HIRLAP“ nagy képes naptára.

Minden előfizetőnek — még a legújabbban belépőnek is, ha legalább két hónapra fizet elő — ingyen és bérmentve küldi meg a lap kiadó hivatala ez idén is a **Pesti hirlap 1896. évi diszes nagy naptárát**, mely minden egyéb naptárt fölöslegessé tesz és felülmul minden más rendkívüli karácsonyi mellékletet, mert az előfizető **egész éven át hasznát veheti**.

A naptár **30 nagy iv terjedelmű** s a tavalyinál még bővebb tartalmu.

A naptár **czimlapját** pompás kép díszíti, melyet **ROSKOVICS IGNÁ CZ** jeles festőművész rajzolt.

A 9-10 ivnyi **szépirodalmi rész** a **Pesti Hirlap** **belső és külső munkatársainak** java dolgozatait tartalmazza. Ehhez járul **33 képes oldal**, továbbá: *a)* naptári rész, minden hónap mellé rovatos lappal, följegyzések számára; *b)* budapesti czim- és névtár; *c)* fővárosi kalauz, sok hasznos utmutatással; *d)* mezőgazdasági tudnivalók válozatos összeállításban; *e)* országos- és **hetivásárok** legteljesebb jegyzéke; *f)* sorsolási naptár, bélyegfokozati és pénzátszámítási táblázatok stb.

Ennél teljesebb és gazdagabb tartalmu naptár ma valóban nem készül hazánkban.

A Pesti Hirlap előfizetési ára:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy óra 1 frt 20 kr.

A Pesti Hirlap és Párisi Divat:

Egész évre 18 frt. | Fél évre 9 frt. | Negyed évre 4 frt 50 kr.

Mutatványszámokat kívánatra ingyen és bérmentve küld a

„Pesti Hirlap“ és „Párisi Divat“ kiadóhivatala

Budapest, V. ker., Váci-körut 78. sz.